

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PLANU PRACY
Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. Prof. Witolda Sławińskiego na rok 2018.**

Lp.	Planowane działania	Czas realizacji (miesiące)	
I. Ochrona przyrody i krajobrazu			
1.	Czynna ochrona płazów - rozstawianie płotków zaporowych, przenoszenie, identyfikacja gatunków i ich liczebności oraz wykonywanie pomiarów morfometrycznych.	III-V	W ramach akcji przeniesiono 1156 osobników należących do 10 gatunków płazów nizinnych. Zadanie będzie kontynuowane w 2019 roku.
2.	Utrzymanie hodowli <i>ex situ</i> najbardziej zagrożonych gatunków roślin - współpraca pomiędzy PKPK, Politechniką Białostocką i Nadleśnictwem Supraśl.	IV-X	W roku 2018 pozyskano nasiona groszku wschodniokarpackiego <i>Lathyrus laevigatus</i> .
3.	Weryfikacja i typologia zbiorników wodnych pod kątem występowania płazów, w szczególności traszki grzebieniastej (<i>Triturus cristatus</i>), kumaka nizinnego (<i>Bombina bombina</i>) i rzekotki drzewnej (<i>Hyla arborea</i>).	IV -IX	Aktualnie liczba stanowisk traszki grzebieniastej na obszarze PKPK i otuliny wynosi 9, kumaka nizinnego 25, a rzekotki drzewnej 23. Zadanie będzie kontynuowane w 2019 roku.
4.	Uzupełniająca inwentaryzacja potencjalnych źródeł zlokalizowanych na podstawie obrazów lidarowych i dokumentacji archiwalnej.	I-XII	Na podstawie posiadanych danych na bieżąco uzupełniano bazę GIS o miejsca występowania potencjalnych źródeł. Zorganizowano lustrację terenową w celu weryfikacji istnienia potencjalnych źródeł w 3 miejscach.
5.	Pozyskiwanie danych, rozbudowa i aktualizacja bazy GIS w zakresie informacji przyrodniczej i topograficznej.	I-XII	Praca stała. PKPK na bieżąco uzupełnia bazę danych GIS. Oprócz tego z PZGiK pozyskano nowe dane dla obszaru PKPK: kolejny zestaw Numerycznych Danych Wysokościowych – dane pomiarowe w formacie LAS oraz NMT w formatach: ASCII XYZ GRID oraz ARC/INFO ASCII GRID oraz ortofotomapę z 2017 r.; na bieżąco pozyskiwano także mapy archiwalne.
6.	Opiniowanie zabiegów ochronnych na obszarze PKPK w zależności od potrzeb i zleceń zewnętrznych wynikających z przepisów prawa.	I-XII	Na prośbę Nadleśnictwa Supraśl wraz z pracownikami tej jednostki, weryfikowano obecność plech granicznika płucnika <i>Lobaria pulmonaria</i> na wcześniej potwierdzonych stanowiskach tego

			gatunku, dla których utworzono strefy ochronne.
7.	Rozbudowa dokumentacji fotograficznej o tematyce przyrodniczej i krajobrazowej.	I-XII	Praca stała. PKPK na bieżąco uzupełniał bazę fotograficzną o gatunki fauny i flory oraz elementy krajobrazowe i kulturowe.
8.	Realizacja działań przewidzianych w ramach zadania " <i>Projekt Planu Ochrony Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej - opracowanie częściowe</i> ". Dofinansowano ze środków RPOWP na lata 2014-2020.	I-XII	W ramach zadania realizowano działania wynikające z harmonogramu projektu oraz zakończono jego realizację. Wynikiem prac jest powstanie 4 operatów tematycznych: Operatu Glebowo-Siedliskowego, Geologii i Geomorfologii, Turystyki i Rekreacji oraz Zasobów Wodnych.
9.	Realizacja działań przewidzianych w ramach projektu „ <i>Poprawa stanu siedlisk widnych lasów i mokradeł oraz związanych z nimi zagrożonych gatunków roślin w Ostoi Knyszyńskiej przez ochronę czynną</i> ”. Dofinansowano ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.	I-XII	Zakupiono rejestratory zmian poziomu wód gruntowych. Wykonano zabiegi ochronne w drzewostanach. Wykonano inwentaryzacje przyrodnicze i opracowano zebrane dane. Wydano broszurę prezentującą przyrodę Puszczy Knyszyńskiej – 800 egz.
10.	Udział w Naradzie Techniczno – Gospodarczej Planu Urządzania Lasu dla nadleśnictw: Krynki i Żednia.	I - XII	Uczestniczono w Naradzie Techniczno - Gospodarczej Nadleśnictwa Krynki. Narada w Nadleśnictwie Żednia została przeniesiona na początek 2019 roku.
11.	Wydawanie decyzji na usuwanie drzew lub krzewów oraz nakładanie kar pieniężnych za zniszczenie terenów zieleni, drzew lub krzewów w przypadku nieruchomości będących własnością Prezydenta Białegostoku, leżących na terenie Białegostoku.	I - XII	W roku 2018 procedowano 194 sprawy (wydano łącznie 169 decyzji, w tym: 125 – decyzji zezwalających na usunięcie drzew/odmawiających i umarzających; 41 – decyzji zmieniających/uchylających, 3 – decyzje umarzające płatność <z decyzji Starosty>). Pozostawione bez rozpatrzenia (nie uzupełniono braków w terminie) – 6. Przekazane do innego organu wg. właściwości – 4. Sprawy zawieszono (konieczne jest uzyskanie odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków chronionych <i>gniazda ptasie</i>) – 3. Sprawy w toku – 12 (8 – wnioski o usunięcie drzew oraz 4 – sprawy przekazane od starosty weryfikacja nasadzeń). Zestawienie ilości drzew: ilość wnioskowanych drzew do wycięcia: 830 sztuk, ilość wydanych zezwoleń na usunięcie: 364 sztuki, ilość nasadzeń: 404 sztuki. Zestawienie ilości krzewów: ilość wnioskowanych do usunięcia krzewów: 880,39 m ² , ilość wydanych zezwoleń na usunięcie: 342,6 m ² , ilość nasadzeń: 50 m ² . W 2018 roku wymierzono 3 decyzje karne.

12.	Organizacja jubileuszowej konferencji przyrodniczo – naukowej okazji 30-lecia utworzenia PKPK.	I-X	Konferencja odbyła się w dniach 20-21 września 2018 r, uczestniczyło w niej 88 osób.
Poza planem			
1.	We współpracy z UMWP w Białymstoku, Biebrzańskim Parkiem Narodowym, Stowarzyszeniem Uroczysko i Wielki Las 20 czerwca 2018 r. zorganizowano konferencję „100 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczego województwa podlaskiego”		
2.	Podpisano wstępne porozumienie o współpracy w zakresie uczestniczenia w projekcie ZENAPA (Zero Emission Nature Protection Area, Niemcy), dotyczącym ochrony klimatu, ochrony różnorodności biologicznej oraz promowania biogospodarki.		
3.	<p>Przeprowadzono akcję czynnej ochrony płazów na przebudowanych i zmodernizowanych odcinkach ulic Kodeksu Supraskiego i Rymarka w Supraślu, które przecinają bądź graniczą z kompleksem stawów hodowlanych zarządzanych przez PZW. Oprócz tego, do końca sezonu aktywności tych zwierząt pracownicy PKPK, podejmowali wysiłki mające na celu uratowanie jak największej liczby zwierząt, co obejmowało:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitoring newralgicznych odcinków dróg i przenoszenie wszystkich napotkanych płazów zgodnie z kierunkiem wędrówki (5 kwiecień – 5 listopad). • wyławianie zwierząt, które zostały uwięzione w studzienkach deszczowych (5 kwiecień – 5 listopad) • organizację spotkania mającego na celu wypracowanie trwałych rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ inwestycji na lokalne populacje płazów i inne drobne zwierzęta (3 październik). Podczas spotkania wykonano wizję terenową oraz zaprezentowano wyniki działań i dotychczasowych obserwacji prowadzonych przez pracowników PKPK. <p>W efekcie uratowano 7707 płazów reprezentujących 9 gatunków. W roku 2019 będą kontynuowane działania ochronne oraz mające na celu wprowadzenie trwałych rozwiązań technicznych minimalizujących śmiertelność płazów w tej lokalizacji.</p>		
4.	Przygotowano i wysłano do druku, w czasopiśmie Parki Narodowe i Rezerwy przyrody, artykuł pt. „Występowanie i liczebność płazów w Parku Krajobrazowym Puszczy Knyszyńskiej i jego otulinie”; artykuł ukazał się w 1 zeszycie wydanym w 2018 r.		
5.	Udział w zorganizowanym przez RDLP w Białymstoku i Nadleśnictwo Czarna Białostocka szkoleniu dotyczącym rozpoznawania i ochrony owadów leśnych ze szczególnym uwzględnieniem chrząszczy saproksylicznych w ramach prowadzonej gospodarki leśnej.		
6.	Udział w organizowanym przez RDOŚ w Białymstoku spotkaniu dotyczącym realizacji projektu, pn. „ <i>Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych</i> ”.		
7.	Udział w organizowanej przez RDOŚ w Białymstoku konferencji, pn. „ <i>Czy taki wilk straszny jak go malują</i> ”.		
8.	Udział w posiedzeniu komisji oceny i przeglądu stada żubrów w Puszczy Knyszyńskiej - liczebność stada na dzień 14 lutego 2018 r. wynosiła 154 osobniki.		
9.	<p>Przekazano, do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dane dotyczące zweryfikowanych przez Służbę PKPK pomników przyrody, • materiały z prac prowadzonych w ramach projektów finansowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego pt.: - „<i>Inwentaryzacja torfowisk wysokich i przejściowych występujących na obszarze Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej ze szczególnym uwzględnieniem otuliny i Wzgórz Sokólskich</i>” – 2016 r. 		

	- „Inwentaryzacja torfowisk przejściowych leśnych (z brzezunami bagiennymi i świerczynami bagiennymi na torfie) oraz nieleśnych występujących na obszarze Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej” – 2017 r.	
10.	Zorganizowano spotkanie, z członkami Państwowej Akademii Nauk, na którym przedstawiono i omówiono problemy związane z funkcjonowaniem parku i realizacją zadań z zakresu ochrony przyrody, krajobrazu, walorów historycznych i kulturowych.	
II. Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń Parku		
1.	Patrowanie terenu Parku i otuliny w celu identyfikacji i oceny potencjalnych zagrożeń, w tym pod kątem przestrzegania zapisów planu ochrony Parku oraz innych przepisów z zakresu ochrony środowiska (m.in. gospodarki odpadami, utrzymania porządku, pozyskiwania kopalin, nawożenia gnojowicą, odprowadzania ścieków bytowych itp.) w oparciu o zakazy wynikające z Uchwały nr XXIII/201/16 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 21 marca w sprawie Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. Witolda Sławińskiego.	I-XII Przeprowadzono 16 patroli terenu PKPK i jego otuliny. W ich wyniku zidentyfikowano 3 zagrożenia mogące oddziaływać na zasoby przyrodnicze parku: 2 nielegalne składowiska odpadów oraz 1 punkt nielegalnego poboru kruszywa. Zlikwidowano punkt poboru kruszywa oraz jedno z nielegalnych składowisk odpadów (drugie jest w trakcie procedury).
2.	Współpraca i współdziałanie z organami administracji państwowej (m.in. RDOŚ, WIOŚ, Policją, Inspektoratem Nadzoru Budowlanego) w zakresie przestrzegania zakazów obowiązujących na terenie Parku.	I-XII Zgłoszono do RDOŚ i WIOŚ informacje o nielegalnym składowaniu odpadu i miejscu nielegalnego poboru kruszywa w okolicy miejscowości Lipina. Zgłoszono informację nt. nietypowo zachowującego się borsuka do Powiatowego Inspektoratu Weterynarii.
3.	Opiniowanie strategii i planów zagospodarowania przestrzennego gmin związanych terytorialnie i funkcjonalnie z PKPK.	I-XII PKPK opiniował: • Zmiany SUIKZP – 2 sprawy (gmina Supraśl, Czarna Białostocka), • Wydał uzgodnienie w zakresie ochrony przyrody projektu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Supraśla – 1 sprawa, • Opiniował podjęcie przez Rady Gmin Uchwał – 2 sprawy (Supraśl, Sokółka – poza parkiem), • Opinia i prognoza oddziaływania na środowisko gminy Gródek – 1 sprawa. Łącznie – 6 spraw.
4.	Informowanie o przepisach ochrony środowiska i przyrody.	I-XII Informacje są stale umieszczone na oficjalnej stronie PKPK oraz przekazywane turystom podczas wizyt w siedzibie.
5.	Opiniowanie projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, projektów architektonicznych dla obiektów budowlanych oraz innych inwestycji pod względem zgodności z treścią aktów prawnych oraz z planem ochrony Parku.	I-XII Uzgodnienia warunków zabudowy: Postanowienia RDOŚ – 16 spraw, Opinia PKPK – 16 spraw, Milcząca zgoda – 12 spraw Sprawy dotyczyły Gmin: Wasilków – 8 spraw, Supraśl – 7 spraw, Michałowo – 12 spraw, Jasionówka – 1 sprawa, Czarna Białostocka – 3 sprawy, Dobrzyniewo Duże – 5 spraw, Szudziałowo – 4 sprawy,

			Janów – 2 sprawa, Gródek – 2 sprawy. Łącznie – 44 sprawy.
6.	Rejestrowanie i dokumentowanie w systemie GIS obiektów uciążliwych z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i krajobrazu PKPK.	I-XII	Praca stała. PKPK na bieżąco uzupełniał bazę o obiekty uciążliwe z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i krajobrazu PKPK. W zakresie zagrożeń dla krajobrazu przeprowadzona została również wizja terenowa w rejonie budowy estakady w miejscowości Krasne na drodze wojewódzkiej nr 676.
7.	Pomoc w odławianiu, transporcie osłabionych oraz rannych dzikich zwierząt.	I-XII	Służba PKPK przeprowadziła 3 interwencje. 1. Służbie PKPK został przekazany młody dzięcioł czarny. Ptaka przetransportowano do Ośrodka Rehabilitacji Dzikich Ptaków i Ssaków “Przytulisko” przy Nadleśnictwie Krynki. 2. Służbie PKPK przekazano pisklęta krzyżówki. Po konsultacji z pracownikami Ośrodka “Przytulisko” pisklęta wypuszczono na terenie stawów przy gospodarstwie agroturystycznym “Leśna Cisza” w Leszczanach. 3. Podjęto interwencję w sprawie borsuka nie wykazującego lęku przed człowiekiem. Sytuację zgłosili mieszkańcy wsi Ogrodniczki. Sprawę przekazano do Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Białymstoku.
8.	Patrolowanie kąpielisk z terenu PKPK oraz informowanie o zagrożeniach w związku z zapewnieniem bezpieczeństwa na wodzie.	I-XII	Podczas patrolowania terenu PKPK zwracano uwagę na stan kąpielisk. Wykaz zasad bezpiecznego korzystania z wód znajdujących się na terenie PKPK zamieszczony jest na oficjalnej stronie Parku oraz w siedzibie na tablicy ogłoszeń. O konieczności przestrzegania bezpieczeństwa podczas korzystania z kąpielisk informowani są turyści podczas wizyty w siedzibie Parku.
III. Ochrona wartości historycznych i kulturowych			
1.	Współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz z innymi jednostkami upowszechniającymi wartości historyczno-kulturowe obszaru Parku w zakresie ochrony obiektów istotnych dla kultury i tradycji regionu.	I-XII	W ramach współpracy kontynuowano tworzenie bazy danych zabytków z obszaru PKPK.
2.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi dotycząca historii i kultury rejonu PKPK.	I-XII	Rozpoczęto ustalenia w sprawie współpracy ze Stowarzyszeniem Kulturalnym Collegium Suprasliense i Muzeum Podlaskim, dotyczącej przyszłych badań poszukiwawczych prowadzonych na obszarze PKPK.

3.	Weryfikacja terenowa oraz rejestrowanie i dokumentowanie w systemie GIS obiektów historyczno-kulturowych (w tym zabytków budownictwa) z terenu PKPK.	I-XII	Podczas wyjazdów terenowych na bieżąco rejestrowano w systemie GIS obiekty historyczno-kulturowe.
4.	Przygotowanie tematycznych wystaw czasowych w sali ekspozycyjnej w siedzibie PKPK.	I-XII	Od kwietnia 2018 roku wystawiona jest wystawa fotograficzna pn. "Śladami Profesora Witolda Sławińskiego". Wystawa zrealizowana w ramach projektu XXX lat ochrony przyrody w PKPK.
7.	Udostępnianie podmiotom zewnętrznym wystaw czasowych będących własnością Parku.	I-XII	Udostępniono wystawę fotograficzną do Punktu Informacji Turystycznej mieszczącego się w OiFP w Białymstoku oraz na Ogólnopolski Zlot ZHP w Gańsku.

Poza planem

1.	Uczestniczono w obchodach 188 rocznicy wybuchu Powstania Listopadowego w Kopnej Górze.		
2.	Napisano tekst do Biuletynu z okazji Jubileuszu 30 – lecia Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej.		
3.	Służba Parku wzięła czynny udział w uroczystości rekonstruującej rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości pn. „Noc Kopnej Góry”.		

IV. Działalność edukacyjna

1.	Organizacja konkursów:		
a)	XVII edycja ogólnopolskiego konkursu wiedzy przyrodniczej „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski” - etapy I-IV dla uczniów szkół gimnazjalnych; w roku 2018 PKPK jest wojewódzkim koordynatorem konkursu.		Przeprowadzono poszczególne etapy konkursu. W finale ogólnopolskim wzięła udział reprezentacja z SPK z Publicznego Gimnazjum w Wizajnach.
b)	Konkurs wiedzy pn. "Wybrane ssaki Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej"		Konkurs odbył się 25 kwietnia 2018 r. W tegorocznej edycji konkursu pt. "Wybrane ssaki Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej" wzięły udział reprezentacje z 13 szkół, łącznie 39 osób.
c)	Konkurs multimedialny pn. "Wybrane ssaki Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej"	I-XII	W konkursie uczestniczyły dzieci biorące udział w konkursie wiedzy o PKPK. Nadesłano 39 prezentacji z których 3 zostały nagrodzone oraz przedstawione przez uczniów w dniu 25.04.2018r.
d)	Wojewódzka Olimpiada Wiedzy Ekologicznej (OWE) - współpraca z UMWP.		PKPK we współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Puszczy Knyszyńskiej „Wielki Las” pozyskał środki finansowe na organizację Olimpiady. Etap okręgowy odbył się 14.04.2018 r. w UMWP w Białymstoku przy udziale pracowników PKPK.
e)	Koordinacja IX edycji konkursu "Różnorodność biologiczna i formy ochrony przyrody w Polsce" organizowanego przez BPN.		Przeprowadzono eliminacje konkursowe etapu szkolnego i powiatowego. Współpracowano przy organizacji finału konkursu który odbył się 29 listopada 2018 r.
2.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych:	I-XII	

a)	organizowanie i prowadzenie zajęć dydaktycznych skierowanych do różnych grup wiekowych (m. in. w siedzibie Parku, na ścieżkach edukacyjnych itp.)	Przeprowadzono 26 zajęć dydaktycznych w których uczestniczyło 1621 osób.
b)	prowadzenie zajęć przyrodniczych skierowanych do różnych grup wiekowych we współpracy z Nadleśnictwami, jednostkami samorządowymi i innymi zainteresowanymi instytucjami (zajęcia wyjazdowe)	Przeprowadzono 41 zajęć edukacyjnych w których uczestniczyło ponad 2154 osoby.
d)	przygotowanie i przeprowadzenie akcji ptakoliceń	<p>- zimowe Ptakoliceń – odbyło się 28 stycznia 2018 r. W spotkaniu wzięło udział ok. 30 osób. Podczas wyjścia w teren udało się zaobserwować 367 ptaków należących do 15 gatunków</p> <p>- wiosenne – drugie Ptakoliceń – odbyło się 15 kwietnia 2018 r. W spotkaniu wzięło udział ok. 20 osób. Podczas spaceru udało się zaobserwować ok. 100 ptaków należących do 25 gatunków.</p> <p>- jesienne – ostatnie liczenie ptaków odbyło się 7 października 2018 r. Wzięło w nim udział ok. 20 osób. Podczas wyjścia w teren udało się zaobserwować ok. 489 ptaków należących do 25 gatunków.</p>
d)	organizacja "Nocy nietoperzy".	31.08.2018r. zorganizowano i przeprowadzono Noc Nietoperzy. Akcja ta – to międzynarodowa impreza, odbywająca się ostatnich dniach sierpnia. W tym dniu zorganizowano seminarium mające na celu budowanie świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony nietoperzy i ich ogromnej roli dla przyrody. W akcji udział wzięło ponad 30 osób.
3.	Obchody i udział w akcjach i imprezach związanych z kalendarzem ekologicznym, m.in.:	
a)	Dzień Mokradeł (2 lutego)	25.01.2018 r. w siedzibie PKPK odbyły się zajęcia warsztatowe w ramach Światowych Dni Mokradeł. W spotkaniu uczestniczyło 44 dzieci z półkolonii ze Spółdzielni Mieszkaniowej „Słoneczny Stok”
b)	Dzień Ziemi (22 kwietnia)	17.04.2018 r. w Szkole Podstawowej Nr 1 w Sokółce odbyły się tematyczne zajęcia zorganizowane w ramach Światowych Dni Ziemi. W zajęciach wzięło udział ok. 200 dzieci.
c)	Dzień Ochrony Środowiska (5 czerwca)	13.06.2018 r. w siedzibie PKPK w „Sali Odkrywcy” zostały przeprowadzone tematyczne zajęcia poświęcone „Światowemu Dniu Ochrony Środowiska”. Uczestnikami zajęć była 40 - osobowa grupa dzieci z Biura Podróży „Junior” ze Szkoły Podstawowej z Białegostoku.

			16.06.2018 r. w Białymstoku na Rynku Kościuszki już po raz VIII odbył się festyn ekologiczny, w którym uczestniczył Park rozstawiając stoisko i przeprowadzając konkursy przyrodnicze. Głównym organizatorem imprezy była Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku.
d)	Akcja „Sprzątanie Świata” (3 weekend września)		24.09.2018 r. w siedzibie Szkoły Filialnej w Sochoniach odbyły się zajęcia zorganizowane w ramach „Sprzątania Świata”. W 2018 r. obchodzone pod hasłem „Akcja – segregacja! 2x więcej, 2x czystiej!”. W zajęciach wzięło udział 33 dzieci z klas 0-3 oraz 18 dzieci z Punktu Przedszkolnego „Przedszkolak” oraz ich nauczyciele – łącznie 51 dzieci.
e)	Dzień Rzeki (24 września)		25.09 i 28.09.2018 r. – w siedzibie PKPK odbyły się tematyczne zajęcia edukacyjne, gdzie tematem przewodnim był „Dzień Rzeki”. W spotkaniu uczestniczyły dzieci ze Szkoły Podstawowej Nr 44 w Białymstoku oraz dzieci z Biura Podróży RAMIS. Łącznie w zajęciach wzięło udział ok. 82 dzieci oraz ich opiekunowie.
f)	Dzień Drzewa (10 października)		09.10.2018 r. – w zajęciach w ramach Światowego Dnia Drzewa” dla dzieci z Przedszkola „Kraina Marzeń” w Czarnej Białostockiej uczestniczyło 21 dzieci. 10.10.2018 r. - z okazji obchodów „Światowego Dnia Drzewa” przeprowadzono prelekcje dla dwóch klas piątych Szkoły Podstawowej nr 26 w Białymstoku. Łącznie w zajęciach uczestniczyło 37 dzieci oraz ich nauczyciele. 16.10.2018 r. – w Przedszkolu Samorządowym Nr 1 w Białymstoku odbyły się zajęcia w ramach obchodów „Światowego Dnia Drzewa”. W zajęciach uczestniczyło 75 dzieci oraz ich opiekunowie.
g)	Dzień Krajobrazu (20 października)		W dniu 20.10.2018 r. zorganizowano obchody Międzynarodowego Dnia Krajobrazu 2018 pod hasłem „Ochrona krajobrazu z korzyścią dla nas”. W ramach obchodów zrealizowano prelekcję i spacer krajobrazowy. W dniu 10.10.2018 r. przeprowadzono tematyczne zajęcia edukacyjne dla dwóch klas piątych Szkoły Podstawowej nr 26 w Białymstoku w których łącznie uczestniczyło 37 dzieci.
4.	Działalność wydawnicza Parku:		
a)	weryfikacja tematycznych prezentacji multimedialnych, a także scenariuszy zajęć prowadzonych na ścieżkach przyrodniczo -	I-XII	Na bieżąco weryfikowano prezentacje multimedialne. Na potrzeby prowadzonych zajęć edukacyjnych opracowano nową prezentację

	edukacyjnych i w siedzibie Parku		„Krajobraz Puszczy Knyszyńskiej ” oraz „PKPK na tle innych form ochrony przyrody w województwie podlaskim”.
b)	wydanie albumu przyrodniczo-kulturowego z okazji 30-lecia PKPK w ramach projektu finansowanego ze środków WFOŚ i GW w Białymstoku.		Album wydano we współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Puszczy Knyszyńskiej „Wielki Las” w ramach projektu „XXX lat ochrony przyrody w Parku Krajobrazowym Puszczy Knyszyńskiej – działania związane z jubileuszem utworzenia Parku” finansowanego ze środków Województwa Podlaskiego.
c)	wznowienie wydawnictwa „Sosna – Królowa Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej” w ramach projektu finansowanego ze środków WFOŚ i GW w Białymstoku.		Wydawnictwa nie wznowiono ze względu na ograniczenie kosztów planowanych w projekcie.
d)	wydanie kolorowanki „Wybrane ssaki PKPK” w ramach projektu finansowanego ze środków WFOŚ i GW w Białymstoku.		Wydawnictwa nie wznowiono ze względu na ograniczenie kosztów planowanych w projekcie.
5.	Prowadzenie konsultacji oraz udostępnianie studentom oraz innym zainteresowanym materiałów niezbędnych przy realizacji prac naukowych, w zakresie walorów przyrodniczych, kulturowych oraz turystycznych PKPK.		Osobom zainteresowanym udzielano konsultacji oraz wypożyczano wydawnictwa oraz materiały dotyczące PKPK.

Poza planem

1.	We współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Puszczy Knyszyńskiej „Wielki Las” zrealizowano edukacyjny projekt pt. „Drzewa na smog – edukacja ekologiczna i zwiększanie aktywności pro środowiskowej społeczeństwa” w ramach którego zorganizowano 6 warsztatów edukacyjnych w szkołach z terenu PKPK i Białegostoku.
2.	We współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Puszczy Knyszyńskiej „Wielki Las” zrealizowano projekt pt. „Jak komunikować o przyrodzie na zagrodzie” szkolenie służb ochrony przyrody w zakresie technik komunikacji społecznej.
3.	Objęto patronatem XIX edycję ogólnopolskiego konkursu geologiczno – środowiskowego „Nasza Ziemia – środowisko przyrodnicze wczoraj, dziś i jutro” organizowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny.

V. Działalność w zakresie turystyki, rekreacji i promocji

1.	Aktualizowanie danych o bazie noclegowo-gastronomicznej i infrastrukturze turystycznej PKPK i otuliny.	I-XII	W ramach działań związanych z realizacją „Operatu turystyki i rekreacji” dokonano dokładnej analizy bazy noclegowo-gastronomicznej oraz infrastruktury turystycznej PKPK i otuliny.
2.	Obsługa punktu informacji turystycznej w siedzibie PKPK - praca stała.	I-XII	Praca stała. Udzielano informacji w zakresie bieżących wydarzeń, dostępności szlaków i obiektów turystycznych na obszarze PKPK.
3.	Aktualizowanie i zarządzanie treścią oficjalnej strony PKPK (www.wrotapodlasia.pkpk.pl) oraz kontem na portalu Facebook.	I-XII	Praca stała. Aktualizacja treści na oficjalnej stronie PKPK oraz zarządzanie kontem na portalu Facebook odbywało się regularnie

			przez cały rok.
4.	Obsługa grup wycieczkowych i turystów indywidualnych - oprowadzanie po salach ekspozycyjnych w siedzibie Parku oraz na ścieżkach edukacyjno-przyrodniczych.	I-XII	Ogólna liczba turystów odwiedzających muzeum przyrodnicze przy siedzibie PKPK w 2018 roku wyniosła 2736 osób, w tym: 582 osoby – turyści indywidualni, 2154 – grupy oprowadzane po siedzibie podczas zajęć edukacyjnych, 690 osób skorzystało z możliwości oprowadzenia po ścieżkach edukacyjno –przyrodniczych.
5.	Kontrola dostępności turystycznej i stanu oznakowania szlaków turystycznych na terenie PKPK.	I-XII	Podczas wyjazdów terenowych, w zależności od potrzeb kontrolowano dostępność i oznakowanie szlaków turystycznych na terenie PKPK. Kontroli poddano część Szlaku Tatarskiego Dużego
6.	Prace nad opracowaniem „Operatu turystyki i rekreacji” w ramach tworzenia nowego Planu Ochrony PKPK.	I-XII	Prace nad „Operatem turystyki i rekreacji” w ramach tworzenia nowego Planu Ochrony PKPK zostały ukończone.
7.	Udzielanie informacji telefonicznej oraz e-mailowej w zakresie walorów parku oraz zagospodarowania turystycznego Puszczy Knyszyńskiej.	I-XII	Na bieżąco udzielano informacji telefonicznej oraz e-mailowej na temat walorów przyrodniczych, turystycznych i kulturowych PKPK.
8.	Przygotowanie materiałów na targi turystyczne ogólnokrajowe i zagraniczne. Udział w targach turystycznych.	I-XII	W roku 2018 PKPK nie uczestniczył w typowych targach turystycznych. Stoisko edukacyjno – turystyczne wystawiane było podczas różnych festynów odbywających się na terenie Parku oraz w Białymstoku. Przekazano materiały promocyjne dla uczestników: III Międzynarodowego Konkursu Instrumentów Dętych, Supraskiego Maratonu Leśnego oraz uczestnikom Ogólnopolskiego Zlotu ZHP w Gdańsku.
9.	Współpraca z Gminnymi Ośrodkami Kultury z terenu PKPK	I-XII	Współpracowano z CKiR w Supraślu podczas organizacji lokalnych obchodów 227 rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja oraz GOAKiR w Szudziałowie w ramach kolejnej edycji konkursu "Choinka".
10.	Organizacja i udział w akcjach i imprezach promujących Park w zakresie ochrony przyrody, środowiska, historii i kultury, m. in. w:		
a)	Spotkania z Naturą i Sztuką „Uroczysko”;	I-XII	09.06-10.06.2018 r. na czas trwania imprezy – XXIII Spotkań z Naturą i Sztuką „UROCZYSKO” siedziba Parku była udostępniona turystom, którzy mogli zwiedzić sale ekspozycyjne w Parku. W siedzibie Parku odbyły się warsztaty nt. ochrony nietoperzy i obserwacje w terenie. Park w tych dniach gościł ponad 70 osób.
b)	Impreza „Hubertus” w Czarnej Białostockiej;		09.09.2018 r. HUBERTUS to cykliczna impreza plenerowa, która z roku na rok przyciąga wielu zainteresowanych kulturą leśną i łowiecką. Służba PKPK prezentowała bogactwo i piękno przyrodnicze Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej, zaś najmłodszym uczestnikom organizowane były konkursy z

		nagrodami.
c)	Festyny rodzinne oraz dni miejscowości z terenu PKPK;	<p>22.04.2018 r. – wzięto udział w „Święcie Brzozy”. Głównym organizatorem przedsięwzięcia było Nadleśnictwo Krynki.</p> <p>21.06.2018 r. odbył się festyn rodzinny „Ekowakacje”. Festyn zorganizowany został przez Stowarzyszenie Kontakt Miast Białystok – Eindhoven.</p> <p>30.06.2018 r. – stoisko edukacyjne podczas turnieju szachowego w Sokolu.</p> <p>25.08.2018 r. – wzięto udział w „Nocy Kopnej Góry”. Impreza zorganizowana po raz pierwszy przez Nadleśnictwo Supraśl.</p> <p>29.09.2018 r. - stoisko podczas zawodów w biegu na orientację pn. „Żubrze ścieżki”.</p>
d)	Piknik ekologiczny organizowany przez Powiat Białostocki.	<p>19.06.2018 r. Finał akcji „Czysty Powiat – Czysta Ziemia”. W ramach zakończonego projektu akcji „Czysty Powiat – Czysta Ziemia”, odbyła się impreza pod hasłem „Odkryj nasz skarb – poznaj przyrodę powiatu białostockiego. Organizatorem imprezy było Starostwo Powiatowe w Białymstoku.</p>

Poza planem

1.	Uczestniczono w akcjach pn. „Polska zobacz więcej – weekend za pół ceny” organizowanej przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. W ramach akcji zorganizowano „Dni otwarte” w PKPK.
2.	Zorganizowano Noc Muzeów w PKPK, w ramach której siedzibę PKPK odwiedziło około 26 osób.
3.	Uczestniczono w zawodach o Puchar Dyrektora RDLP w Białymstoku w topografii leśnej.
4.	Pracownik PKPK brał czynny udział (wygłoszenie prezentacji) w III Konferencji Naukowej Turystyka wiejska. Nauka, edukacja, praktyka, nt. „Edukacja ekologiczna w rozwoju turystyki na obszarach przyrodniczo cennych”. Konferencja odbyła się w siedzibie Wielkopolskiego Parku Narodowego w Jeziorach.
5.	We współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Puszczy Knyszyńskiej „Wielki Las” w ramach projektu finansowanego ze środków Zarządu Województwa Podlaskiego utworzono film promocyjny o PKPK - jest on umieszczony na platformie You Tube.
6.	Współpraca w sprawie realizacji projektu „Wyobraźmy sobie nietypowe przystanie w lesie”, w ramach której przygotowano mapy do realizacji projektu oraz przeprowadzono z pracownikami LGD Puszcza Knyszyńska wizje terenowe. Ponadto, 15 listopada 2018 r. Służba Parku uczestniczyła w seminarium polsko-francuskim, oficjalnie inaugurującym projekt współpracy.
7.	Dyrektor PKPK brała czynny udział (wygłoszenie prezentacji) w seminarium w ramach współpracy „One belt one road – baltic silk road. Jeden pas jeden szlak – bałtycki jedwabny szlak”. Spotkanie dotyczyło współpracy w obszarze turystyki krajów nadbałtyckich.

VI. Współpraca z innymi podmiotami w zakresie ochrony Parku

1.	Współpraca z administracją PGL LP, Instytutem Biologii (U w B), Katedrą Ochrony i Kształtowania Środowiska (PB), samorządami gmin oraz innymi jednostkami i organizacjami pozarządowymi w zakresie ochrony przyrody i środowiska.	I-XII	Współpracowano z Zamiejscowym Wydziałem Leśnym Politechniki Białostockiej w zakresie poboru próbek wody i osadów dennych z cieków z terenu PKPK . Współpracowano z UMWP w Białymstoku, Biebrzańskim PN oraz Stowarzyszeniem Uroczysko i Wieki Las przy realizacji konferencji „100 lat ochrony dziedzictwa przyrodniczego województwa podlaskiego”.
2.	Współpraca z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w oparciu o porozumienie o współpracy z 3 marca 2010 r. oraz art. 124 §1 ustawy z dn. 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocen oddziaływania na środowisko.	I-XII	1. Udostępnianie podmiotom zewnętrznym informacji o środowisku tj. wniosków i decyzji na usuwanie drzew i krzewów na terenie nieruchomości będących własnością Gminy Białystok. Zamieszczenie informacji na stronie internetowej https://wykaz.ekoportal.pl/ CardList.seam . 2. Udzielanie informacji telefonicznej i e-mailowej w zakresie usuwania drzew i krzewów na terenie miasta Białystok. 3. Przekazano w formie zestawienia, do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku, informację na temat zrealizowanych w latach 2013 – 2018 działań ochronnych mających na celu ochronę siedlisk i gatunków będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 w granicach PKPK. 4. Przekazano do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku materiały z prac prowadzonych w ramach projektu finansowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego pt.: <i>Inwentaryzacja torfowisk przejściowych leśnych (z brzezinami bagiennymi i świerczynami bagiennymi na torfie) oraz nieleśnych występujących na obszarze Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej</i> – 2017 r.
3.	Współpraca z dzierżawcami sieci wód będących w obszarze PKPK w zakresie ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych.	I-XII	Informacja o wskazówkach dotyczących bezpiecznego użytkowania wód powierzchniowych występujących na obszarze PKPK jest umieszczona na oficjalnej stronie PKPK.
4.	Współpraca w zakresie turystyki z Podlaską Regionalną Organizacją Turystyczną, Departamentem Edukacji, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego, Lokalną Grupą Działania PK oraz innymi jednostkami.	I-XII	PKPK stale współpracuje z PROT oraz LGD w zakresie wymiany informacji o wydarzeniach turystycznych oraz informacji o ruchu turystycznym. Współpraca z innymi jednostkami w zakresie wymiany wydawnictw. PKPK włączył się w realizację projektu „Wyobraźmy sobie nietypowe przystanie w lesie” we współpracy z Lokalną Grupą

			Działania Puszcza Knyszyńska – konferencja oraz wizytacja potencjalnych miejsc lokalizacji obiektów sztuki nowoczesnej pełniących funkcję obserwatoriów.
5.	Współpraca z placówkami naukowymi, administracją samorządową oraz innymi instytucjami (w tym organizacjami pozarządowymi - Stowarzyszeniem Wielki Las, Uroczysko, Prohabitat, Collegium Suprasliense i inne.) w zakresie edukacji ekologicznej.	I-XII	Współpracowano ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Puszczy Knyszyńskiej „Wielki Las” w ramach projektów: „Drzewa na smog – edukacja ekologiczna i zwiększanie aktywności pro środowiskowej społeczeństwa”, „Jak komunikować o przygodzie na zagrodzie” szkolenie służb ochrony przyrody w zakresie technik komunikacji społecznej, oraz „XXX lat ochrony przyrody w Parku Krajobrazowym Puszczy Knyszyńskiej – działania związane z jubileuszem utworzenia Parku”. Współpracowano ze Starostwem Powiatowym w Białymstoku w ramach projektu „Odkryj Nasz Skarb – Poznaj Przyrodę Powiatu Białostockiego”.
6.	Współpraca z Muzeum Podlaskim w Białymstoku w zakresie rozpoznania przyrodniczego stanowisk archeologicznych na terenie PKPK.	I-XII	Rozpoczęto ustalenia w sprawie współpracy z Muzeum Podlaskim i ze Stowarzyszeniem Kulturalnym Collegium Suprasliense i Muzeum Podlaskim, dotyczącej przyszłych badań poszukiwawczych prowadzonych na obszarze PKPK.
7.	Współpraca z telewizją, regionalnym radiem i prasą.	I-XII	Informowano regionalne media o wydarzeniach realizowanych w PKPK. Informacja o Ptakoliczeniu pojawiła się na stronie internetowej Radia Białystok. TVP Białystok była obecna podczas Nocy Nietoperzy.
VII. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na działalność statutową Parku			
1.	Pozyskanie środków z UMWP na działania edukacyjne we współpracy Stowarzyszeniem Przyjaciół Puszczy Knyszyńskiej "Wielki Las".	I-XII	Stowarzyszenie Przyjaciół Puszczy Knyszyńskiej „Wielki Las” we współpracy z PKPK pozyskało środki finansowe na realizację projektu pn. „Drzewa na smog – edukacja ekologiczna i zwiększanie aktywności pro środowiskowej społeczeństwa”.
2.	Pozyskanie środków z UMWP na działania z zakresu ochrony przyrody we współpracy Stowarzyszeniem Przyjaciół Puszczy Knyszyńskiej "Wielki Las".	I-XII	Stowarzyszenie Przyjaciół Puszczy Knyszyńskiej Wielki Las we współpracy z PKPK pozyskało środki finansowe na realizację projektu pn. „Jak komunikować o przygodzie na zagrodzie” szkolenie służb ochrony przyrody w zakresie technik komunikacji społecznej”.
3.	Pozyskanie środków z WFOŚiGW w Białymstoku na realizację projektu „ <i>XXXIII Olimpiada Wiedzy Ekologicznej - organizacja i przeprowadzanie etapów: szkolnego i okręgowego oraz organizacja</i>	I-XII	Stowarzyszenie Przyjaciół Puszczy Knyszyńskiej Wielki Las we współpracy PKPK pozyskało środki finansowe na realizację projektu.

	wyjazdu przedstawicieli województwa podlaskiego na finał centralny”		
4.	Pozyskanie środków z WFOŚiGW w Białymstoku na realizację projektu „Konkursy i warsztaty edukacyjno – przyrodnicze z Parkiem Krajobrazowym Puszczy Knyszyńskiej”	I-XII	PKPK pozyskał środki finansowe na realizację projektu.
5.	Pozyskanie środków z WFOŚiGW w Białymstoku na realizację projektu „XXX lat Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej-działania związane jubileuszem”	I-XII	Stowarzyszenie Przyjaciół Puszczy Knyszyńskiej „Wielki La” we współpracy PKPK pozyskało środki finansowe pochodzące z Województwa Podlaskiego na realizację projektu.
VIII. Prace gospodarcze			
1.	Prowadzenie bieżących prac w zakresie napraw i restaurowania infrastruktury budowlanej Parku.	I-XII	Na bieżąco usuwano wszelkie usterki oraz modernizowano niektóre mechanizmy związane z prawidłowym funkcjonowaniem jednostki. Dbano o schludny wygląd siedziby. Wykonano remont instalacji elektrycznej w siedzibie PKPK.
2.	Utrzymanie i konserwacja samochodów służbowych PKPK.	I-XII	Prowadzono comiesięczne rozliczanie zużycia paliwa. Obsługiwano, oraz w miarę bieżących potrzeb serwisowano samochody służbowe: Peugeot Partner i Mitsubishi L 200
3.	Kontynuacja prac związanych z zagospodarowaniem i utrzymaniem założenia ogrodowego z oczkiem wodnym wokół siedziby Parku (0,30 ha).	I-XII	Prowadzono bieżące prace związane z pielęgnacją zieleni i oczka wodnego na posesji, wokół siedziby PKPK.
IX. Inne			
1.	Zarządzanie treścią strony Biuletynu Informacji Publicznej PKPK (www.bip.wrotapodlasia.pkp.pl)	I-XII	Praca stała. Aktualizacja treści w Biuletynie Informacji Publicznej PKPK odbywała się regularnie przez cały rok.
2.	Uczestniczenie w szkoleniach, warsztatach, konferencjach dotyczących zakresu działań Parku podnoszących jednocześnie kwalifikacje i kompetencje pracowników.		Służba PKPK uczestniczyła w 15 szkoleniach, warsztatach, konferencjach o tematyce zgodnej z realizacją działań statutowych Parku.
3.	Organizacja posiedzeń Rady Parku.	I-XII	Zorganizowano jedno zebranie członków Rady Parku (13.12.2018 r.).
4.	Seminaria wewnętrzne pracowników PKPK podnoszące ich kwalifikacje i kompetencje	I-XII	Pracownicy służby PKPK na bieżąco wymieniali się wiedzą z poszczególnych dziedzin działalności PKPK. Dodatkowo uczestniczyli w seminariach i warsztatach odbywających się w siedzibie. Roku 2018 były to m.in.: seminarium „Drzewa na smog”, warsztaty ornitologiczne w ramach Akcji Ptakoliceńca, warsztaty dotyczące nietoperzy prowadzone w ramach Nocy Nietoperzy .